

İkinci yol ile ilgili olarak: “Öyle gördüğü ve itikat ettiği ve inandığı gibi hareket etmediği için cezası olarak aynını görecek.” ifadesini nasıl anlamalıyız?

Bu ikinci yolda gidenler ehl-i sefahat ve ehl-i dalalettir. Bunlar doğru yoldan saparak ahlâksızca yaşarlar. Şu var ki, bu insanlar, ölümün hiçlik olduğuna inanan küfür ehlinde farklıdır. Yaptıkları isyanların cezasını göreceklerini bilir, akıbetlerinin azap olduğunu bir bakıma görürler, fakat nefsin ve şeytanın esaretinden de bir türlü kurtulamazlar.

Bu kimseler, **“Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz.”** hadis-i şerifiyle haber verildiği gibi, son nefeslerinde imansız göçmüşlerse, akıbetleri inanmayanlarla aynıdır. İmanla göçmüşlerse ve günahları sevaplarından fazla ise, kabir onlar için bir haps-i ebedî olur.

Buradaki **“ebedi”** kelimesi çok uzun bir zaman manasındadır. Nitekim, dünya hayatımızı ve onun “bekasını” Allah’ın ihsan ettiği ifade edilirken, beka kelimesi bu “hayatın devamı” şeklinde anlaşılacaktır. Yoksa dünyanın baki olmadığı açıktır.

Daha önce de arz ettiğimiz gibi müebbed hapis de olsa (haps-i ebedî), “hapis” kelimesi bir gün kurtuluşa erme manasını içinde saklar. İdam ise öyle değildir.